

Handwritten notes in red ink, including a large circle containing the word 'תגובות' (Responses) and other illegible scribbles.

אאאא, חוזם: 22491
אל: דהמש/909
מ-: המשרד, תא: 150294, זח: 1624, דח: מ, סג: שמ,
בכב
906388
שמור/מידי

אל: תפוצה מדינית

מאת: ערב 2

הנדון: יש'ע - בעקבות ההסכם הישראלי-פלס' (12).

התגובות בשטחים בעקבות 'הסכם קהיר'
=====

כללי
====

1. חתימת ההסכם בקהיר עוררה עניין רב בשטחים וגררה תגובות מקרב כל גוני הקשת הפוליטית. נוסח ההסכם הובא במלואו בכל עתוני מז' ירושלים (כולל בשבועון החדש בשפה האנגלית 'ג'רוזלם טיימס'). התגובות, ככלל, נעים בין הסתייגות וביקורת, אמנם זהירים, לבין דחיה חד-משמעית של מה שהושג ואף הגדרתו כ'כניעה'. יודגש כי לבד מנסיונותיהם של פיצל חוסייני (שהשתתף כמו'מ בקהיר) וזיאד אבו זיאד לא איתרנו תגובות נוספות, במחנה תומכי התהליך כמובן, שקידמו בחיוב ולו מסוים את ההסכם שהושג בקהיר.

תומכי התהליך המדיני במתכונתו הנוכחי
=====

2. התגובות במחנה זה, כאמור, מסויגות ואף ביקורתיות, אולם תוך שימוש בטון זהיר ומרוסן.

במסגרת זו ניתן להצביע על מספר היבטים בעלי עניין:

א. ניכרת הסכמה, כמעט כללית, כי ההסכם כמות שהוא מהווה הישג ישראלי ברור, אף כי הוא מוגדר גם כ'צעד ראשון' וכ'נקודת התחלה מותנית' לגבי יישום הסכם 'עזה-יריחו'. מודגש, בהקשר זה, כי מבחנו יהיה במידת תרומתו ליישום מהיר יותר של ההסכם בשטח, בראש ובראשונה סוגיות 'בוערות' כשחרור העצירים והסרת המגבלות המוטלות על ירושלים.

ב. נשמעת ביקורת, מפורשת יותר, בעיקר מפי 'הדור הצעיר' של הנהגת הפת"ח בשטחים (קרי: פעילי השטח). אישים, כספיאן אבו זאידה, השאם עבד אלרזאק ועוד, מודים כי הפלס' קיבלו, בהסכם שנחתם, מעט מעמדותיהם ('עשרה אחוז ממה שקיוונו לו'), וטוענים נגד הערפול

שנותר עדיין ביחס לנקודות העיקריות שסוכמו, כביכול.

ג. חיידר עבד אלשאפי, שעמדתו מקובלת ויש לה עדיין תהודה רבה בשטחים, טען כי יש פער גדול בין מה שקורה בשטח לבין מה שמתרחש בחדרי המו'מ. דחה את דברי ערפאת, בקהיר, שאמר כי 'פלסטיין נמצאת עתה על המפה' וטען כי היתה שם גם לפני 'הסכם קהיר'.

ד. מקרב המע'פ ופד'א, הנמנים כידוע על תומכי התהליך, נימת הביקורת ברורה ותקיפה יותר, אך זו של המע'פ משמעותית במיוחד. ע'סאן אלח'טיב האשים, כי מה שהושג קרוב יותר לפרשנות הישראלית ואף סותר את הסכם אוסלו. לדבריו מע'פ שוללת את ההסכם ועל-כן קראה לו ע'פ של אש'פ שלא לאשר את ההסכם.

3. דומה, שסיכומו של העיתונאי דאוד כתאב (אלקדס, 11) מבטא נאמנה את הלך הרוחות בקרב תומכי ההסכם ואף מתווה את תחילתו של 'מסע ההסברה' שצפוי כי יתקיים בשטחים בעקבות ההסכם. כתאב מציע שלא להתייחס ל'הסכם קהיר' כאל 'ויתור ישראלי או פלס'י. מודה, כי העמדות המובעות בו כוללות למעשה את תנאיה של ישראל 'מן הרגע הראשון', אך מדגיש כי חשיבותו בהיותו 'מיכניזם ליישום הסכם אוסלו, שיתחיל בפירוק הכיבוש הישראלי ובניית הישות הפלס'י'.

מבטא תחושות השוררות, קרוב לוודאי, בקרב רבים מתושבי השטחים בנוסח 'מדוע קיבלה ההנהגה הפלס' עתה את התנאים הישראליים כאשר סירבה לעשות כן לפני חודש או מספר חודשים? האם השינוי בעמדתה נובע מהתדרדרות המצב (בשטחים), במיוחד על רקע סוגיית אגירת הנשק ברצועה?'

'אין ספק', ממשיך כתאב, כי 'האזרח הפלס' יחוש מרירות כשיקרא את נוסח ההסכם. למשל, מנהל ישראלי אחראי על המעברים כאשר סגן פלס' עובד תחתיו'. מסיים בהדגישו שוב, כי מבחנו של ההסכם ביישומו ולא ב'פלפולים משפטיים'.

מתנגדי התהליך

=====

4. האופוזיציה, חילונית כאסלאמית, יצאה, כצפוי, נגד ההסכם ובחריפות רבה:

א. דוברי החזיתות - חז'ד וחז'ע - האשימו, כי 'ההסכם חשף את פרצופו האמיתי של הסכם אוסלו' וכי הוא מהווה 'כניעה מוחלטת לתנאיה של ישראל'. יונס אלג'רו, המזוהה עם חז'ע, הסביר, בהתבקשו להגיב על ההסכם, כי 'אין מה להגיב, שכן הפלס' הסכימו, בלית-ברירה, לכל מה שהישראלים רצו'. פירושו של דבר, הוסיף, כי אין 'שלטון לאומי פלס'י, אלא 'ממשל עצמי עם סמכויות מוגבלות, שישאב את סמכויותיו מהמשך הממשל הצבאי באיזורים הללו'.

ב. דוברי החמא'ס הבהירו, כי התנגדותם היא 'מראשיתה ועד סופה' (במילים אחרות, מעבר להסכם האחרון) וכי ההסכם אך ממחיש את 'ההגמוניה הישראלית על הפלס'י'.

סיכום והערכה

=====

5. 'הסכם קהיר' התקבל בשטחים באכזבה ובביקורתיות. נראה, שתחושה זו היא נחלתם של כל גווי הקשת הפוליטית, אף אם מטבע הדברים הביקורת

וההסתייגות המושמעת מפי תומכי התהליך מרוסנת וזהירה. הודאתם של הנושאים ונותנים הפלס' כי נאלצו לוותר במספר נקודות ומנגד שביעות הרצון בישראל חיזקו, כמובן, את התחושות דלעיל.

6. משמעות רבה יש, להערכתנו, לכך שלמעט אישים בודדים מבכירי ה'פנים' (ששותפו באופן זה או אחר במו'מ ומבחינה זו תגובותיהם מתבקשות) כל האחרים שהגיבו, השמיעו למעשה הסתייגות מן ההסכם. חשיבות יש לביקורת שהשמיעו אנשי 'הדור הצעיר' של הנהגת הפת'ח (בעיקר ברצועת עזה), שכן הם קרובים, יותר מאחרים, אל 'האיש ברחוב'.

7. ביחס ל'איש ברחוב' נראה, גם עפ'י התבטאויותיהם של פעילים רבים בשטח, שהוא מגלה אדישות ואף אכזבה. לתחושתנו מדובר יותר במבוכה שמקורה באי-היכולת להבין ולעקוב אחר פרטי המו'מ, וההסכם עצמו, וחשוב יותר: מידת השפעתו על חיי היומיום (אם במישור המגע עם צה'ל והשלטונות או ביחס למצבם הכלכלי, למשל). כפועל יוצא מכך, מדגישים רבים מתומכי התהליך המדיני, כי יש חשיבות רבה לתרגום מהיר של ההסכם לצעדים מעשיים בשטח. מובנים, על כן, גם הדגשותיהם של בכירי אש'פ, כולל ערפאת, בדבר הנחיצות בשמירה על לוח הזמנים של הצהרת-העקרונות, קרי: מימוש הנסיגה ב-13/4.

8. ערפאת, אם כן, חייב להתמודד, בסיכומו של דבר, עם תחושות האכזבה וההסתייגות השולטות במחנהו (ומבחינה זו תגובות האופוזיציה משמעותיות פחות), בין היתר, ע'מ שלא לאפשר להם לחלחל במידה רבה ל'רחוב הפלסטיני'. בשעה זו מתבקש, מטבע הדברים, מעין 'מסע הסברה' שינסה להבהיר את משמעות ההסכם, על אף חסרונותיו גם בראיה פלס', כדי שלא להותיר את הזירה אך ורק למתנגדים. דומה, נכון לעכשיו, שלא נעשה הרבה בכיוון זה. ראויים לציון אמנם הראיון הארוך ששודר בט' הירדנית (12) עם יאסר עבד רבה (שכוון מטבע הדברים בראש ובראשונה לתושבי השטחים), ראיון נביל שעת' ל'אל-קדס' המז' ירושלמי (14) והתבטאויות נוספות של בכירי אש'פ אך לא מעבר לכך. נראה, שחוסר הנחת מן הסתם, המאפיין אף את צמרת אש'פ משליך על יכולתם לשכנע את הציבור הפלס' בשטחים.

ערב 2 - מיקי הררי

15 בפברואר 1994

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), @ (שהבט), מנכל, ממנכל, מצב, תכנון,
סמנכלשלוס, שלום, רחטמזת, ישראלערב, יועמש,
ר/מרכז, ממד, @ (רם), @ (אמן), @ (ר'אגת),
סמנכלתקשורת, תקשורת, @ (מתאמשטחים), @ (עמית475)

סססס